

Uczeń i nauczyciel w roli rozmówcy

Warsztaty dla nauczycieli języka polskiego
liceów ogólnokształcących i techników

(3 godz. dydaktyczne)

Materiał przygotowany przez Kingę Białek

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Cele warsztatów

Uczestnik po zajęciach:

- określa i wykorzystuje zasady prowadzenia części dialogowej matury ustnej z języka polskiego,
- wymienia zadania członków komisji,
- potrafi wykorzystać wiedzę i umiejętności nabyte na szkoleniu w pracy lekcyjnej z uczniami.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Kluczowe pytania

- Jak wygląda rozmowa w czasie egzaminu?
- Czym różni się od „odpytywania”?
- O co pytać?
- Jak pytać?

Część dialogowa ustnego egzaminu maturalnego

- Rozmowa może dotyczyć wyłącznie problemu zawartego w zadaniu.
- Członkowie zespołu egzaminacyjnego nie mogą odwoływać się do faktów lub lektur wykraczających poza zakres polecenia.
- Członkowie zespołu mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia, zachęcać do pogłębienia wybranych aspektów wypowiedzi itp.
- Czas trwania: ok. 5 minut.

Część dialogowa ustnego egzaminu maturalnego

- Praca z filmem CKE zawierającym nagranie przykładowego egzaminu ustnego. Analiza wypowiedzi monologicznej i rozmowy egzaminacyjnej.

1. Wstęp

- a) Czy wstęp był funkcjonalny?
- b) Jaki aspekt tematu wprowadzał?
- c) Czy był interesujący?

Część dialogowa ustnego egzaminu maturalnego

- Praca z filmem
- 2) Rozwinięcie:
- a) Jakie argumenty zostały przedstawione?
 - b) Jakimi przykładami je poparto?
 - c) Jak je zhierarchizowano? Według jakiego klucza?
 - d) Jakie jest ogólne wrażenie z tej części prezentacji?

Część dialogowa ustnego egzaminu maturalnego

- Praca z filmem
- 3) Zakończenie:
- a) Czy podsumowanie było funkcjonalne?
 - b) Co zostało podkreślone?
 - c) Jaki pomysł miała zdająca na zakończenie?

Część dialogowa ustnego egzaminu maturalnego

- Praca z filmem

4) Rozmowa:

- a) Jakie pytania można zadać przy takiej prezentacji?
- b) Jakie pytania zadano?
- c) Jakie są opinie o rozmowie?

Część dialogowa ustnego egzaminu maturalnego

Film z przykładowym nagraniem egzaminu ustnego, Język polski – część ustna – zbiór zadań, zadanie 2.1, CKE

Źródło: cke.edu.pl/index.php/egzamin-maturalny-left/dla-lo-od-2015-roku/23-egzamin-maturalny/347-materialy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ćwiczenie. Polecenie dla grup

Praca w czterech grupach z wykorzystaniem KARTY PRACY

Ćwiczenie 1. (w trzyosobowych grupach)

Proszę wcielić się w następujące role: abiturient i dwuosobowa komisja. Abiturient ma za zadanie przygotować wypowiedź ustną (plan wypowiedzi przygotowują wszyscy członkowie grupy). Zadaniem komisji jest wysłuchanie wystąpienia abiturienta, przeprowadzenie z nim rozmowy i próba dokonania oceny jego wypowiedzi z wykorzystaniem **Pytań pomocniczych** z pkt 1-3 (**Pytania pomocnicze** zapisane są w karcie pracy).

Ćwiczenie 2. (w trzyosobowych grupach)

W tych samych grupach proszę dokonać oceny rozmowy komisji z abiturientem – można wykorzystać **Pytania pomocnicze** z pkt 4.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ćwiczenie. Zadanie egzaminacyjne

Czy kultura współczesna rzeczywiście jest kulturą zmierzchu pisma? Uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanego fragmentu, do innego tekstu kultury oraz do własnych doświadczeń komunikacyjnych.

Jest trochę tak, jak przewidywał Marshall McLuhan: po rządzącej światem erze druku, która uwzniośliła umysł racjonalny, nadeszła era mediów elektronicznych, które sprzyjają powrotowi pierwotnej spontaniczności. Współcześni kontynuatorzy myśli McLuhana zwracają uwagę na pogłębianie tej tendencji przez nowe media: ich interakcyjny charakter powoduje, że wraca do życia kultura oralna¹.

Warto zadać sobie choćby takie pytanie: czy esemes albo wpis na internetowym forum dyskusyjnym należą do tej samej dziedziny co informacja w gazecie albo fragment książki? Otóż wszystko wskazuje na to, że nie, bo w przypadku esemesów i postów internetowych mamy do czynienia nie tylko z lapidarnością, ale też z charakterystycznym dla języka mówionego zastosowaniem kodu ograniczonego, gdzie zawsze uzupełnieniem wypowiedzi jest jej sytuacyjny kontekst.

Taki przekaz wygrywający z piśmiennością (w tym także literacką) przejawia się dziś w telewizji, kinie, no i rzecz jasna, na estradzie. Nieustannie gada się w telewizji, w dodatku gada się w sposób właściwy rozmowom potocznym: w sitcomach, reality shows i w większości telenowel mówi się za pomocą równoważników zdań, bez jakiegokolwiek dbałości o formę wypowiedzi. Kiedyś wydawało się, że gadające głowy w telewizji to przeżytek i forma wybitnie nieatrakcyjna, bo pozbawiona żywej akcji. Teraz jednak największą popularnością cieszy się gatunek talk-show, czyli program z definicji gadany. Rozmowa ma być widowiskiem. Nie liczy się jakakolwiek głębia i merytoryczna doniosłość, ale dynamika. Co więcej, używana tam mowa nie musi, a nawet nie powinna mieć wiele wspólnego z literacką polszczyzną, bo ma trafić do publiki, która z literaturą ma do czynienia raczej rzadko.

Na podstawie: Mirosław Pęczak, *Mówi się*, „Polityka” 2011, nr 37, s. 80.

Źródło: Część ustna egzaminu maturalnego z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015. Zbiór przykładowych zadań, A. Brożek, J. Dobkowska, K. Kozłowska, J. Malik, J. Nocoń, S. J. Żurek, CKE, 2014, s. 112.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dyskusja. Tworzenie katalogu wskazówek metodycznych

Jak w procesie nauczania doskonalić umiejętności uczniów w zakresie prowadzenia rozmowy?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dziękuję za uwagę

Projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

